ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 22.7.2021
COM(2021) 408 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

σχετικά με την αναθεώρηση και επικαιροποίηση του τρίτου σχεδίου εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Ένωσης
σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1021
για τους έμμονους οργανικούς ρύπους

{SWD(2021) 201 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σύμβαση της Στοκχόλμης για τους έμμονους οργανικούς ρύπους[1] (στο εξής: σύμβαση της Στοκχόλμης) εγκρίθηκε τον Μάιο του 2001 και τέθηκε σε ισχύ το 2004. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: Ένωση) και τα κράτη μέλη της[2] είναι συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης[3], η οποία μεταφέρθηκε για πρώτη φορά στο δίκαιο της Ένωσης με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 850/2004 για τους έμμονους οργανικούς ρύπους[4]. Ο κανονισμός αυτός αντικαταστάθηκε από τον αναδιατυπωμένο κανονισμό (ΕΕ) 2019/1021 για τους έμμονους οργανικούς ρύπους[5] (στο εξής: κανονισμός για τους έμμονους οργανικούς ρύπους).

Σύμφωνα με τη σύμβαση της Στοκχόλμης, τα συμβαλλόμενα μέρη υποχρεούνται δυνάμει του άρθρου 7:

α) να καταρτίσουν και να καταβάλουν κάθε προσπάθεια να εφαρμόσουν σχέδιο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη σύμβαση·

β) να διαβιβάσουν το σχέδιο εφαρμογής τους στη διάσκεψη των συμβαλλομένων μερών εντός δύο ετών από την ημερομηνία κατά την οποία η σύμβαση της Στοκχόλμης τίθεται σε ισχύ για τα εν λόγω συμβαλλόμενα μέρη·

γ) να αναθεωρούν και να επικαιροποιούν, ως ενδείκνυται, τα σχέδια εφαρμογής τους σε περιοδική βάση και με τρόπο που θα καθορίζεται σε σχετική απόφαση της διάσκεψης των συμβαλλομένων μερών.

Το πρώτο ευρωπαϊκό σχέδιο εφαρμογής, με τίτλο «κοινοτικό σχέδιο εφαρμογής», καταρτίστηκε το 2007 [SEC(2007) 341][6]. Το κοινοτικό σχέδιο εφαρμογής επικαιροποιήθηκε αρχικά με το λεγόμενο «ενωσιακό σχέδιο εφαρμογής» το 2014 [COM(2014) 306 final] και επικαιροποιήθηκε περαιτέρω στις αρχές του 2019 [COM(2018) 848 final]. Η αναθεώρηση και επικαιροποίηση του τρίτου ενωσιακού σχεδίου εφαρμογής έχει καταστεί αναγκαία προκειμένου να εξεταστούν περαιτέρω:

1) η αναδιατύπωση του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους, που αντικατέστησε τον αρχικό κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 850/2004 τον Ιούλιο του 2019·

2) η προσθήκη ορισμένων νέων έμμονων οργανικών ρύπων στη σύμβαση της Στοκχόλμης, μεταξύ άλλων του παρασιτοκτόνου dicofol (δικοφόλη) και της βιομηχανικής χημικής ουσίας υπερφθοροοκτανοϊκό οξύ (PFOA), των αλάτων του και των συγγενών με αυτό ενώσεων· και

3) η τεχνική και νομοθετική πρόοδος που έχει επιτευχθεί στον συγκεκριμένο τομέα.

Το εν λόγω ενωσιακό σχέδιο εφαρμογής αποτέλεσε αντικείμενο διαβούλευσης με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, τη βιομηχανία, περιβαλλοντικές οργανώσεις και το ευρύ κοινό. Το ενωσιακό σχέδιο εφαρμογής θα υποβληθεί στη γραμματεία της σύμβασης της Στοκχόλμης σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της Ένωσης ως συμβαλλόμενου μέρους.

---

1 http://www.pops.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/2232/Default.aspx

2 Ένα κράτος μέλος δεν έχει κυρώσει ακόμη τη σύμβαση (Ιταλία).

3 Απόφαση του Συμβουλίου, της 14ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της σύμβασης της Στοκχόλμης για τους έμμονους οργανικούς ρύπους (2006/507/ΕΚ) (ΕΕ L 209 της 31.7.2006, σ. 1).

4 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 850/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τους έμμονους οργανικούς ρύπους και την τροποποίηση της οδηγίας 79/117/ΕΟΚ (ΕΕ L 158 της 30.4.2004, σ. 7).

5 Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τους έμμονους οργανικούς ρύπους (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 169 της 25.6.2019, σ. 45).

6 https://ec.europa.eu/environment/chemicals/international_conventions/pdf/sec_2007_341.pdf

2. ΈΜΜΟΝΟΙ ΟΡΓΑΝΙΚΟΙ ΡΥΠΟΙ

Οι έμμονοι οργανικοί ρύποι είναι χημικές ουσίες οι οποίες διατηρούνται επί μακρόν στο περιβάλλον, βιοσυσσωρεύονται και ενέχουν τον κίνδυνο πρόκλησης σοβαρών δυσμενών επιπτώσεων για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον. Οι εν λόγω ρύποι δεν γνωρίζουν σύνορα καθώς μεταφέρονται σε μεγάλες αποστάσεις μακριά από τις πηγές τους και συσσωρεύονται μάλιστα ακόμη και σε περιοχές στις οποίες ουδέποτε έχουν χρησιμοποιηθεί ή παραχθεί. Οι έμμονοι οργανικοί ρύποι συνιστούν απειλή για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία σε ολόκληρο τον πλανήτη, ενώ οι περιοχές της Αρκτικής, της Βαλτικής και των Άλπεων αποτελούν παραδείγματα καταβοθρών έμμονων οργανικών ρύπων στην ΕΕ. Κρίθηκε αναγκαία η ανάληψη διεθνούς δράσης για τη μείωση και την εξάλειψη της παραγωγής, της χρήσης και των εκλύσεων αυτών των ουσιών. Οι ουσίες που εξετάζονται στις διεθνείς νομικές πράξεις σχετικά με τους έμμονους οργανικούς ρύπους παρατίθενται στον πίνακα 1.

3. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΜΜΟΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΡΥΠΩΝ

3.1. Πρωτόκολλο της ΟΕΕ/ΗΕ για τους έμμονους οργανικούς ρύπους[7]

Το πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους της σύμβασης της ΟΕΕ/ΗΕ για τη διασυνοριακή ρύπανση της ατμόσφαιρας σε μεγάλες αποστάσεις (CLRTAP) (στο εξής: πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους) εγκρίθηκε στις 24 Ιουνίου 1998 στο Aarhus της Δανίας. Το πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και 23 κράτη μέλη[8]. Το πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους επικεντρώνεται επί του παρόντος σε 16 ουσίες, οι οποίες περιλαμβάνουν έντεκα παρασιτοκτόνα, δύο βιομηχανικές χημικές ουσίες και τρία ακούσια παραπροϊόντα. Το 2009 τα συμβαλλόμενα μέρη εξέδωσαν αποφάσεις για την προσθήκη επτά νέων ουσιών. Ωστόσο, οι αποφάσεις αυτές δεν έχουν τεθεί ακόμη σε ισχύ.

Το πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους απαγορεύει την παραγωγή και τη χρήση των χημικών προϊόντων που παρατίθενται σε αυτό, είτε αμέσως είτε σε μεταγενέστερο στάδιο, και περιλαμβάνει διατάξεις για την αντιμετώπιση των αποβλήτων που αποτελούνται από ή περιέχουν τα συγκεκριμένα χημικά προϊόντα. Επιβάλλει στα συμβαλλόμενα μέρη την υποχρέωση να μειώσουν τις εκπομπές τους όσον αφορά τις διοξίνες, τα φουράνια, τους πολυκυκλικούς αρωματικούς υδρογονάνθρακες (PAH) και το εξαχλωροβενζόλιο (HCB) και καθορίζει συγκεκριμένες οριακές τιμές εκπομπών για την καύση αστικών, επικίνδυνων και ιατρικών αποβλήτων. Απώτερος σκοπός του είναι η εξάλειψη οποιωνδήποτε εκροών, εκπομπών και απωλειών των εν λόγω ουσιών που συνιστούν έμμονους οργανικούς ρύπους.

3.2. Σύμβαση της Στοκχόλμης

Η σύμβαση της Στοκχόλμης εγκρίθηκε το 2001 στο πλαίσιο του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP) και τέθηκε σε ισχύ το 2004. Προάγει την ανάληψη διεθνούς δράσης επί μιας αρχικής δέσμης δώδεκα ουσιών που συνιστούν έμμονους οργανικούς ρύπους με γενικότερο στόχο την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος από τους έμμονους οργανικούς ρύπους. Η σύμβαση επιβάλλει στα συμβαλλόμενα μέρη την απαίτηση να λάβουν μέτρα για την εξάλειψη ή τη μείωση της έκλυσης έμμονων οργανικών ρύπων στο περιβάλλον. Γίνεται δε ειδική μνεία στην αρχή της

[7] http://www.unece.org/env/lrtap/pops_h1.htm

[8] Η Ελλάδα, η Μάλτα, η Πολωνία και η Πορτογαλία δεν έχουν εγκρίνει ακόμη το πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους (https://treaties.un.org/Pages/ParticipationStatus.aspx?clang=_en).

προφύλαξης, όπως διατυπώνεται στην αρχή 15 της Διακήρυξης του Ρίο του 1992 για το περιβάλλον και την ανάπτυξη. Η αρχή αυτή τίθεται σε εφαρμογή με το άρθρο 8 της σύμβασης της Στοκχόλμης, το οποίο προβλέπει τους κανόνες για τη συμπερίληψη πρόσθετων χημικών ουσιών.

Στο παράρτημα Α της σύμβασης της Στοκχόλμης παρατίθενται επί του παρόντος 28 χημικές ουσίες ή ομάδες χημικών ουσιών, οι οποίες υπόκεινται σε απαγόρευση παραγωγής και χρήσης, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες ισχύουν γενικές ή ειδικές εξαιρέσεις. Επιπλέον, όπως προβλέπεται στο παράρτημα Β της σύμβασης της Στοκχόλμης, απαγορεύεται αυστηρά η παραγωγή και χρήση του DDT, ενός παρασιτοκτόνου το οποίο εξακολουθεί να χρησιμοποιείται σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. Στο παράρτημα Β περιλαμβάνονται επίσης το υπερφθορooκτανοσουλφονικό οξύ (PFOS), τα άλατά του και το υπερφθορooκτανοσουλφονυλοφθορίδιο (PFOS-F), για τα οποία έχουν θεσπιστεί επίσης εξαιρέσεις και αποδεκτές χρήσεις.

Οι γενικές εξαιρέσεις επιτρέπουν τη χρήση τους για ερευνητικούς σκοπούς σε εργαστηριακή κλίμακα ή ως προτύπων αναφοράς και την παρουσία τους ως ακούσιων ιχνοποσοτήτων ρύπων σε χημικά προϊόντα, μείγματα και αντικείμενα. Τα αντικείμενα τα οποία περιέχουν έμμονους οργανικούς ρύπους και παρασκευάστηκαν ή χρησιμοποιούνταν ήδη πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της σχετικής υποχρέωσης υπόκεινται επίσης σε εξαίρεση, υπό την προϋπόθεση ότι τα συμβαλλόμενα μέρη υποβάλλουν στη γραμματεία της σύμβασης της Στοκχόλμης πληροφορίες σχετικά με τις χρήσεις και εθνικό σχέδιο για τη διαχείριση των αποβλήτων όσον αφορά τα εν λόγω αντικείμενα.

Οι εκλύσεις ακούσια παραγόμενων παραπροϊόντων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Γ [διοξίνες, φουράνια, πολυχλωριωμένα διφαινύλια (PCB), πενταχλωροβενζόλιο (PeCB), εξαχλωροβενζόλιο (HCB), πολυχλωριωμένο ναφθαλίνιο (PCN) (Δεκέμβριος 2016) και εξαχλωροβουταδιένιο (Δεκέμβριος 2018)] αποτελούν αντικείμενο συνεχούς ελαχιστοποίησης, με απώτερο σκοπό την ολική τους εξάλειψη, όπου αυτό είναι εφικτό. Σύμφωνα με το παράρτημα Γ, τα συμβαλλόμενα μέρη οφείλουν να προάγουν και, βάσει των σχεδίων δράσης τους, να απαιτούν τη χρήση βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών για νέες πηγές εντός των σημαντικών τους κατηγοριών πηγών που προσδιορίζονται στο μέρος ΙΙ και στο μέρος ΙΙΙ του παραρτήματος Γ της σύμβασης της Στοκχόλμης.

Στη σύμβαση της Στοκχόλμης προβλέπεται επίσης ο εντοπισμός και η ασφαλής διαχείριση αποθεμάτων που αποτελούνται από ή περιέχουν έμμονους οργανικούς ρύπους. Τα απόβλητα που αποτελούνται από, περιέχουν ή έχουν μολυνθεί από έμμονους οργανικούς ρύπους θα πρέπει να διατίθενται κατά τέτοιον τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι το περιεχόμενό τους σε έμμονους οργανικούς ρύπους καταστρέφεται ή μετασχηματίζεται κατά τρόπο μη αναστρέψιμο, ούτως ώστε να μην παρουσιάζει ιδιότητες έμμονων οργανικών ρύπων. Σε περίπτωση που αυτό δεν συνιστά την από περιβαλλοντικής άποψης προτιμητέα επιλογή ή η περιεκτικότητα σε έμμονους οργανικούς ρύπους είναι χαμηλή, η διάθεση των αποβλήτων μπορεί να γίνεται με άλλον περιβαλλοντικά ορθό τρόπο. Απαγορεύονται ρητώς διαδικασίες διάθεσης που ενδέχεται να οδηγήσουν στην ανάκτηση ή περαιτέρω χρησιμοποίηση έμμονων οργανικών ρύπων. Όσον αφορά τη μεταφορά αποβλήτων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι σχετικοί διεθνείς κανόνες, πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές, όπως η σύμβαση της Βασιλείας του 1989 για τον έλεγχο των διασυνοριακών κινήσεων επικίνδυνων αποβλήτων και της επεξεργασίας τους.

Πίνακας 1: Επισκόπηση των έμμονων οργανικών ρύπων που ρυθμίζονται σε διεθνές επίπεδο (οι νέοι έμμονοι οργανικοί ρύποι που έχουν προστεθεί στη σύμβαση της Στοκχόλμης από το 2009 επισημαίνονται με γκρίζο χρώμα)

Ουσία	**CAS**	**Περιλαμβάνεται στη σύμβαση της Στοκχόλμης**	**Περιλαμβάνεται στο πρωτόκολλο της ΟΕΕ/ΗΕ για τους έμμονους οργανικούς ρύπους**	**Περιλαμβάνεται στον κανονισμό της ΕΕ για τους έμμονους οργανικούς ρύπους**
Εκούσια παραγόμενοι έμμονοι οργανικοί ρύποι				
Aldrin(αλδρίνη)	309-00-2	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Chlordane (χλωρδάνιο)	57-74-9	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Chlordecone (χλωρδεκόνη)	143-50-0	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Dieldrin (διελδρίνη)	60-57-1	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Endosulfan (ενδοσουλφάνη)	959-98-8 33213-65-9 115-29-7	Παράρτημα Α	Όχι	Ναι
Endrin (ενδρίνη)	72-20-8	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Heptachlor (επταχλώριο)	76-44-8	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Εξαβρωμοδιφαινύλιο (HBB)	36355-01-8	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Εξαβρωμοκυκλοδωδεκάνιο (HBCDD) (συμπεριλαμβανομένων των ισομερών του)	25637-99-4 3194-55-6 134237-50-6 134237-51-7 134237-52-8	Παράρτημα Α	Όχι	Ναι
Εξαβρωμοδιφαινυλαιθέρας και επταβρωμοδιφαινυλαιθέρας	36483-60-0·68928-80-3·και λοιποί	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι Ναι
Εξαχλωροβενζόλιο (HCB)	118-74-1	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
α-εξαχλωροκυκλοεξάνιο*	319-84-6· 608-73-1	Παράρτημα Α	Ναι: εξαχλωροκυκλοεξάνια (HCH· CAS: 608-73-1[9]), συμπεριλαμβανομένου του λινδανίου (CAS: 58-89-9)	Ναι (όλα τα ισομερή που περιλαμβάνουν γ-εξαχλωροκυκλοεξάνιο και ανευρίσκονται στο λινδάνιο)
β-εξαχλωροκυκλοεξάνιο*	319-85-7	Παράρτημα Α		
Λινδάνιο*	58-89-9	Παράρτημα Α		
Mirex	2385-85-5	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Πενταχλωροβενζόλιο	608-93-5	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Πενταχλωροφαινόλη (PCP)	87-86-5 και λοιποί	Παράρτημα Α	Όχι	Ναι — προστέθηκε με την αναδιατύπωση του 2019
Πολυχλωριωμένα διφαινύλια (PCB)	1336-36-3 και λοιποί	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Τετραβρωμοδιφαινυλαιθέρας και πενταβρωμοδιφαινυλαιθέρας	40088-47-9· 32534-81-9·και λοιποί	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι Ναι
Toxaphene (τοξαφαίνιο)	8001-35-2	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
DDT	50-29-3	Παράρτημα Β	Ναι	Ναι
Υπερφθορooκτανοσουλφονικό οξύ, τα άλατά του και υπερφθορooκτανοσουλφονυλοφθορίδιο (PFOS)	1763-23-1· 307-35-7·και λοιποί	Παράρτημα Β	Ναι	Ναι
Υπερφθορooκτανοϊκό οξύ (PFOA), τα άλατά του και οι	335-67-1	Παράρτημα Α	Όχι	Ναι — προστέθηκε τον Απρίλιο του

[9] Ο συγκεκριμένος αριθ. CAS καλύπτει το μείγμα ισομερών α-, β-, γ-, δ- και ε-εξαχλωροκυκλοεξανίου.

Ουσία	CAS	Περιλαμβάνεται στη σύμβαση της Στοκχόλμης	Περιλαμβάνεται στο πρωτόκολλο της ΟΕΕ/ΗΕ για τους έμμονους οργανικούς ρύπους	Περιλαμβάνεται στον κανονισμό της ΕΕ για τους έμμονους οργανικούς ρύπους
συγγενείς με αυτό ενώσεις				2020
SCCP – χλωριωμένες παραφίνες μικρής αλυσίδας	85535-84-8· και λοιποί	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
HCBD – εξαχλωροβουταδιένιο	87-68-3	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
PCN – πολυχλωριωμένα ναφθαλίνια	70776-03-3 και λοιποί	Παράρτημα Α	Ναι	Ναι
Δις(πενταβρωμοφαινυλικός) αιθέρας, γνωστός επίσης ως δεκαβρωμοδιφαινυλαιθέρας (c-decaBDE)	1163-19-5	Παράρτημα Α	Όχι	Ναι — προστέθηκε με την αναδιατύπωση του 2019
Dicofol (δικοφόλη)	115-32-2	Παράρτημα Α	Όχι	Ναι — προστέθηκε τον Ιούνιο του 2020
Ακούσια παραγόμενοι έμμονοι οργανικοί ρύποι				
Πολυχλωριωμένες διβενζο-p-διοξίνες (PCDD)	1746-01-6	Παράρτημα Γ	Ναι	Ναι
Πολυχλωριωμένα διβενζοφουράνια (PCDF)	1746-01-6	Παράρτημα Γ	Ναι	
Εξαχλωροβενζόλιο (HCB)	118-74-1	Παράρτημα Γ	Ναι	Ναι
Πενταχλωροβενζόλιο	608-93-5	Παράρτημα Γ	Ναι	Ναι — προστέθηκε με την αναδιατύπωση του 2019
Πολυχλωριωμένα διφαινύλια (PCB)	1336-36-3 και λοιποί	Παράρτημα Γ	Ναι	Ναι
PCN – πολυχλωριωμένα ναφθαλίνια	70776-03-3 και λοιποί	Παράρτημα Γ	Ναι	Ναι — προστέθηκε με την αναδιατύπωση του 2019
Πολυκυκλικοί αρωματικοί υδρογονάνθρακες (PAH)	207-08-9 και λοιποί	Όχι	Ναι	Ναι
HCBD – εξαχλωροβουταδιένιο	87-68-3	Παράρτημα Γ	Ναι	Ναι — προστέθηκε με την αναδιατύπωση του 2019

* Το λινδάνιο, το α- και β-εξαχλωροκυκλοεξάνιο, καθώς και η chlordecone (χλωρδεκόνη) και το εξαβρωμοδιφαινύλιο, είναι νέοι έμμονοι οργανικοί ρύποι που διέπονται από τη σύμβαση της Στοκχόλμης, αλλά καλύπτονταν ήδη από το πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους και από τον κανονισμό για τους έμμονους οργανικούς ρύπους.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΜΜΟΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΚΟΥΣ ΡΥΠΟΥΣ

Στη σύμβαση της Στοκχόλμης προβλέπεται για όλα τα συμβαλλόμενα μέρη η υποχρέωση να καταρτίσουν και να καταβάλουν κάθε προσπάθεια να εφαρμόσουν σχέδιο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη σύμβαση της Στοκχόλμης. Όσον αφορά την Ένωση, η υποχρέωση αυτή εφαρμόζεται επίσης με το άρθρο 9 του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατάρτισε (το 2007) σχέδιο εφαρμογής για τους έμμονους οργανικούς ρύπους, το οποίο καλύπτει επίσης τις ουσίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του πρωτοκόλλου για τους έμμονους οργανικούς ρύπους[10]. Στη συνέχεια, το σχέδιο αυτό επικαιροποιήθηκε πολλές φορές λόγω των εξελίξεων που

[10] SEC(2007) 341.

σημειώθηκαν στη σύμβαση της Στοκχόλμης, στο πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους και στο δίκαιο της ΕΕ.

Ο γενικός σκοπός του ενωσιακού σχεδίου εφαρμογής δεν είναι μόνον η εκπλήρωση των νομικών υποχρεώσεων, αλλά και ο απολογισμός των δράσεων που έχουν αναληφθεί, καθώς και η κατάρτιση στρατηγικής και σχεδίου δράσης για τη λήψη περαιτέρω ενωσιακών μέτρων σε σχέση με τους έμμονους οργανικούς ρύπους που περιλαμβάνονται στη σύμβαση της Στοκχόλμης και/ή στο πρωτόκολλο της ΟΕΕ/ΗΕ για τους έμμονους οργανικούς ρύπους.

Επομένως, το ενωσιακό σχέδιο εφαρμογής αποσκοπεί:

- στην αναθεώρηση των υφιστάμενων ενωσιακών μέτρων που αφορούν τους έμμονους οργανικούς ρύπους·
- στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της επάρκειάς τους όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της σύμβασης της Στοκχόλμης·
- στον προσδιορισμό των αναγκών για τη λήψη περαιτέρω ενωσιακών μέτρων·
- στην κατάρτιση σχεδίου για την εφαρμογή των περαιτέρω μέτρων·
- στον προσδιορισμό και στην ενίσχυση των συνδέσμων και των πιθανών συνεργειών μεταξύ της διαχείρισης των έμμονων οργανικών ρύπων και λοιπών περιβαλλοντικών πολιτικών και άλλων τομέων πολιτικής· και
- στην αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους έμμονους οργανικούς ρύπους και τα μέτρα ελέγχου τους.

5. ΣΥΝΟΨΗ ΤΟΥ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το τέταρτο ενωσιακό σχέδιο εφαρμογής παρατίθεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση. Η αναθεώρηση και επικαιροποίηση του τρίτου σχεδίου εφαρμογής πραγματεύεται τις αλλαγές που περιλαμβάνονται στην αναδιατύπωση του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους, την προσθήκη νέων έμμονων οργανικών ρύπων στη σύμβαση της Στοκχόλμης και την τεχνική και νομοθετική πρόοδο που έχει επιτευχθεί στον συγκεκριμένο τομέα.

Στην εισαγωγή παρέχεται επισκόπηση του διεθνούς νομοθετικού πλαισίου εντός του οποίου λειτουργεί ο κανονισμός για τους έμμονους οργανικούς ρύπους, συμπεριλαμβανομένης μιας συνοπτικής παρουσίασης του πρωτοκόλλου της ΟΕΕ/ΗΕ για τους έμμονους οργανικούς ρύπους και της σύμβασης της Στοκχόλμης.

Στο **κεφάλαιο 2** παρουσιάζεται η κατάσταση που επικρατεί όσον αφορά την εκτέλεση των υποχρεώσεων της ΕΕ ως συμβαλλόμενου μέρους των προαναφερόμενων διεθνών πλαισίων. Περιγράφεται δε η ισχύουσα σχετική νομοθεσία της ΕΕ, καθώς και τα χρηματοδοτικά μέσα που υποστηρίζουν την εφαρμογή.

Συγκεκριμένα, το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει νέα τμήματα του ενωσιακού σχεδίου εφαρμογής που παρέχουν λεπτομερείς περιγραφές του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους. Στο πλαίσιο του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ECHA) αναλαμβάνει ορισμένα καθήκοντα για την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μεταξύ άλλων στις εργασίες για τον εντοπισμό νέων υποψήφιων έμμονων οργανικών ρύπων. Η τροποποίηση αυτή του κανονισμού εναρμονίζει περισσότερο τις διαδικασίες που προβλέπονται στο πλαίσιο του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους με τη σχετική νομοθεσία για τα χημικά

προϊόντα σχετικά με την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH), ήτοι τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1907/2006. Επιπλέον, ο ECHA έχει την υποχρέωση να παρέχει πρόσθετες πληροφορίες στον δικτυακό του τόπο[11], συμπεριλαμβανομένης της ανακοίνωσης όσον αφορά τη σύνταξη πρότασης καταχώρισης νέας ουσίας και της παροχής περιόδου διαβούλευσης οκτώ εβδομάδων σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, με αποτέλεσμα να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη διαφάνεια και συμβολή από τη βιομηχανία, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και τους ερευνητικούς φορείς όσον αφορά την παροχή δεδομένων σχετικά με τους υποψήφιους έμμονους οργανικούς ρύπους.

Ο κανονισμός για τους έμμονους οργανικούς ρύπους τροποποιεί επίσης την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων από τα κράτη μέλη. Η υποβολή εκθέσεων στην Επιτροπή ετησίως και ανά τριετία σχετικά με την πρόοδο σε σχέση με τους στόχους του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 850/2004 σύμφωνα με το άρθρο 12 αντικαθίσταται από το άρθρο 13 του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους, το οποίο απαιτεί από τα κράτη μέλη να καταρτίζουν και να δημοσιεύουν έκθεση στην οποία περιγράφεται λεπτομερώς η πρόοδος σε σχέση με τους στόχους του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να παρέχουν στην Επιτροπή και τον ECHA πρόσβαση στις πληροφορίες που περιέχονται στις εκθέσεις.

Το κεφάλαιο 2 περιλαμβάνει επίσης πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία της Ένωσης για το έδαφος και τις μολυσμένες εκτάσεις γης, οι οποίες δεν υπήρχαν στις προηγούμενες εκδόσεις του ενωσιακού σχεδίου εφαρμογής και του κοινοτικού σχεδίου εφαρμογής. Στις πληροφορίες αυτές περιλαμβάνονται λεπτομέρειες σχετικά με την οδηγία για την περιβαλλοντική ευθύνη (2004/35/ΕΚ), τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1009 για τα προϊόντα λίπανσης και τη θεματική στρατηγική για την προστασία του εδάφους.

Στο **κεφάλαιο 3** παρέχεται συνολική εκτίμηση των έμμονων οργανικών ρύπων στην Ένωση, όσον αφορά την παραγωγή, τη χρήση και τη διάθεσή τους στην αγορά, καθώς και όσον αφορά τα υπάρχοντα αποθέματα και τη μόλυνση των ροών αποβλήτων. Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται κυρίως σε εκθέσεις και σχέδια εφαρμογής που καταρτίστηκαν από τα κράτη μέλη.

Περιλαμβάνει λεπτομερή νέα τμήματα που καλύπτουν ειδικότερα τα εξής:

- τον δεκαβρωμοδιφαινυλαιθέρα (decaBDE), ένα βρωμιωμένο επιβραδυντικό φλόγας το οποίο χρησιμοποιούνταν ευρέως στην Ένωση σε πλαστικές ύλες και σε υφάσματα που προορίζονταν για χρήση σε είδη ελαφριάς επίπλωσης προτού τεθεί σε ισχύ, τον Μάρτιο του 2019, περιορισμός της χρήσης του δεκαβρωμοδιφαινυλαιθέρα βάσει του κανονισμού REACH. Τον Μάιο του 2017, η διάσκεψη των συμβαλλομένων μερών της σύμβασης της Στοκχόλμης αποφάσισε να συμπεριλάβει τον δεκαβρωμοδιφαινυλαιθέρα στο παράρτημα Α. Το ενωσιακό σχέδιο εφαρμογής αναφέρει ότι η μέγιστη χρήση δεκαβρωμοδιφαινυλαιθέρα στην Ένωση ήταν 75 000 τόνοι το 2000 και ότι η πλήρης σταδιακή κατάργηση επιτεύχθηκε έως το 2019. Δεδομένης της διάρκειας ζωής των κατεργασμένων αντικειμένων, ο δεκαβρωμοδιφαινυλαιθέρας αναμένεται να συνεχίσει να επηρεάζει τις ροές αποβλήτων για αρκετά χρόνια·
- την υπερφθοριωμένη επιφανειοδραστική ουσία υπερφθορooκτανοϊκό οξύ (PFOA), τα άλατά του και τις συγγενείς με αυτό ενώσεις. Το PFOA είναι η δεύτερη υπερ- και πολυφθοριωμένη αλκυλιωμένη ουσία (PFAS) που περιλαμβάνεται στο παράρτημα της σύμβασης της Στοκχόλμης μετά το υπερφθορooκτανοσουλφονικό οξύ (PFOS). Το PFOA χρησιμοποιούνταν εκτεταμένα στην Ένωση σε ευρύτατο φάσμα

[11] https://echa.europa.eu/el/understanding-pops

εφαρμογών ως υδροαπωθητικό, ελαιοαπωθητικό και απωθητικό λεκέδων, καθώς και ως ενδιάμεσο προϊόν για την παρασκευή φθοριούχων πολυμερών. Το PFOA προστέθηκε στη σύμβαση της Στοκχόλμης το 2019 με ορισμένες εξαιρέσεις. Η διαχείριση του PFOA και των αποβλήτων που έχουν μολυνθεί από PFOA θα αποτελέσει σημαντική πρόκληση για την Ένωση κατά την επόμενη δεκαετία και πέραν αυτής.

- Το παρασιτοκτόνο πενταχλωροφαινόλη (PCP), το οποίο χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν ως συντηρητικό ξύλου, κυρίως σε βιομηχανικά περιβάλλοντα, όπως γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και στρωτήρες για σιδηροτροχιές. Η PCP, τα άλατα και οι εστέρες της προστέθηκαν στο παράρτημα Α της σύμβασης της Στοκχόλμης τον Μάιο του 2015. Η χρήση της PCP εντός της Ένωσης υπόκειται σε περιορισμούς από το 1991 και περιορίστηκε περαιτέρω βάσει του κανονισμού REACH το 2008. Παρότι στην Ένωση δεν χρησιμοποιείται PCP για την κατεργασία ξύλου εδώ και πολλά χρόνια, η διάρκεια ζωής της κατεργασμένης ξυλείας μπορεί να ανέρχεται σε έως και 50 έτη, γεγονός που δημιουργεί ενδεχομένως προβλήματα στην τελική διαχείριση των αποβλήτων ξύλου·

- τη dicofol (δικοφόλη), ένα παρασιτοκτόνο το οποίο χρησιμοποιούνταν ως υποκατάστατο του DDT για την καταπολέμηση ακάρεων και άλλων παρασίτων σε διάφορες καλλιέργειες όπως οπωροκηπευτικά, καλλωπιστικά φυτά, βαμβάκι και τσάι. Η dicofol (δικοφόλη) προστέθηκε στη σύμβαση της Στοκχόλμης τον Μάιο του 2019. Εντός της Ένωσης, η χρήση της dicofol (δικοφόλης) μειώθηκε από 317 τόνους ετησίως το 2000 σε 32 τόνους ετησίως το 2009. Η χρήση της dicofol (δικοφόλης) δεν επιτρέπεται πλέον στην Ένωση μετά το 2010. Η dicofol (δικοφόλη)) προστέθηκε επίσης στην οδηγία για τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος το 2013 (2013/39/ΕΕ). Προβλήματα του παρελθόντος (πέραν των τοποθεσιών στις οποίες χρησιμοποιούνταν η συγκεκριμένη ουσία κατά το παρελθόν) αναμένεται να παραμείνουν σε περιορισμένο βαθμό, αν και η μόλυνση των εισαγόμενων καλλιεργειών ενδέχεται να απαιτήσει περαιτέρω έλεγχο.

Το κεφάλαιο 3 παρέχει επίσης ενημέρωση σχετικά με τις εργασίες που πραγματοποιούνται για την τελική κατάργηση και καταστροφή (ή μη αναστρέψιμο μετασχηματισμό) των πολυχλωριωμένων διφαινυλίων (PCB) που χρησιμοποιούνται ως ρευστά μεταφοράς θερμότητας στον διηλεκτρικό εξοπλισμό. Σε έρευνα που διενεργήθηκε το 2017, διαπιστώθηκε ότι τα περισσότερα κράτη μέλη σημείωσαν ουσιαστική πρόοδο όσον αφορά την εξάλειψη της χρήσης συσκευών που περιέχουν PCB. Ο κανονισμός για τους έμμονους οργανικούς ρύπους περιλαμβάνει τον στόχο που τέθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης της Στοκχόλμης για τη σταδιακή κατάργηση των PCB έως το 2025.

Στο κεφάλαιο 3 αναλύεται περαιτέρω το έργο που επιτελέστηκε για την επαναξιολόγηση των κριτηρίων για τους έμμονους οργανικούς ρύπους όσον αφορά τις άκρως ευκίνητες ουσίες, με τη δυνατότητα ανάπτυξης νέων κριτηρίων συμπληρωματικών προς το κριτήριο της βιοσυσσώρευσης.

Στα **κεφάλαια 4 και 5** παρουσιάζεται διεξοδική ανάλυση κάθε επιμέρους υποχρέωσης βάσει της σύμβασης της Στοκχόλμης που επηρεάζει την αντιμετώπιση των έμμονων οργανικών ρύπων από την Ένωση. Έπειτα από την εν λόγω ανάλυση, το ενωσιακό σχέδιο εφαρμογής προσδιορίζει 31 δράσεις για τη βελτίωση της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της Ένωσης που απορρέουν από τη σύμβαση της Στοκχόλμης.

Στα κεφάλαια 3 και 4 καταδεικνύεται ότι η χρήση των ουσιών που περιλαμβάνονται στη σύμβαση της Στοκχόλμης ή στο πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους και

ρυθμίζονταν από τον κανονισμό για τους έμμονους οργανικούς ρύπους πριν από το 2008 (οι παλαιότεροι έμμονοι οργανικοί ρύποι) έχει καταργηθεί σταδιακά. Οι εναπομένουσες χρήσεις παλαιότερων έμμονων οργανικών ρύπων παρατηρούνται μόνον είτε σε αντικείμενα που είχαν παραχθεί και διατεθεί στην αγορά πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους, είτε σε περιπτώσεις χρήσης τους ως προτύπων αναφοράς για ερευνητικούς σκοπούς. Αμφότερες οι εναπομένουσες χρήσεις καλύπτονται από γενικές εξαιρέσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο της σύμβασης της Στοκχόλμης και του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους.

Οι έμμονοι οργανικοί ρύποι που συμπεριλήφθηκαν πρόσφατα στη σύμβαση της Στοκχόλμης ή στο πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους κατά την περίοδο μεταξύ του 2009 και του 2017 προστέθηκαν στη συνέχεια στον κανονισμό για τους έμμονους οργανικούς ρύπους. Οι έμμονοι οργανικοί ρύποι που προστέθηκαν στη σύμβαση της Στοκχόλμης τον Μάιο του 2019 είτε είχαν ήδη προ πολλού καταργηθεί σταδιακά εντός της Ένωσης [dicofol (δικοφόλη)] είτε υπέκειντο σε περαιτέρω ελέγχους βάσει του κανονισμού REACH (PFOA, τα άλατά του και οι συγγενείς με αυτό ενώσεις) και προστέθηκαν στον κανονισμό για τους έμμονους οργανικούς ρύπους το 2020.

Όσον αφορά ορισμένους έμμονους οργανικούς ρύπους, ιδίως τα βρωμιωμένα επιβραδυντικά φλόγας (PBDE και HBCDD) και τις υπερφθοριωμένες ενώσεις (PFOA, τα άλατά του και οι συγγενείς ενώσεις του), η χρήση τους συνεχίστηκε μέχρι πιο πρόσφατα, γεγονός που σημαίνει ότι τα απόβλητα που περιέχουν αυτές τις ουσίες μπορεί να αποτελέσουν πρόκληση για την Ένωση και τα κράτη μέλη κατά τα προσεχή έτη. Επιπλέον, απόβλητα που περιέχουν έμμονους οργανικούς ρύπους (π.χ. καταργηθέντα παρασιτοκτόνα ή μολυσμένος εξοπλισμός) έχουν εισαχθεί σε ορισμένα κράτη μέλη με σκοπό τη διάθεση και εξάλειψή τους. Οι συγκεκριμένες εισαγωγές πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της σύμβασης της Στοκχόλμης και συμβάλλουν στη συνολική μείωση και την ορθή διαχείριση των έμμονων οργανικών ρύπων σε παγκόσμια κλίμακα.

Σε ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να υπάρχουν αποθέματα καταργηθέντων παρασιτοκτόνων τα οποία περιέχουν ουσίες που συνιστούν έμμονους οργανικούς ρύπους και των οποίων η παραγωγή, η χρήση και η διάθεση στην αγορά απαγορεύεται πλέον αυστηρά βάσει του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους. Τα εν λόγω αποθέματα και άλλα απόβλητα που αποτελούνται ή έχουν μολυνθεί από έμμονους οργανικούς ρύπους απαιτούν κατάλληλη διαχείριση ώστε να διασφαλίζεται η περιβαλλοντικά ορθή διάθεσή τους, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού και της αναθεώρησης των κατάλληλων οριακών τιμών και εργασιών επεξεργασίας αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή καταρτίζει επί του παρόντος πρόταση για την τροποποίηση των παραρτημάτων IV και V του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους.

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα κράτη μέλη το 2017 για τα εναπομένοντα αποθέματα PCB σε χρήση σε ρευστά μεταφοράς θερμότητας για διηλεκτρικό εξοπλισμό κατέδειξε ότι, σε σχέση με το υπολογιζόμενο απόθεμα του 1990, παρέμενε λιγότερο από το 10 %. Ωστόσο, για μικρό αριθμό κρατών μελών, τα εναπομένοντα αποθέματα σε χρήση ήταν κατά πολύ υψηλότερα, περίπου στο 50 % του βασικού σεναρίου του 1990. Η σύμβαση της Στοκχόλμης προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση της χρήσης PCB σε συσκευές έως το 2025 και απαιτεί από τα συμβαλλόμενα μέρη να διασφαλίσουν την περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση των αποβλήτων υγρών που περιέχουν PCB έως το 2028.

Στα **κεφάλαια 6 και 7** παρέχονται πρόσθετες πληροφορίες όσον αφορά την εκπλήρωση άλλων υποχρεώσεων πέραν εκείνων που συνδέονται άμεσα με τις παρατιθέμενες χημικές ουσίες. Καταδεικνύεται ότι η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τεχνικά ζητήματα μεταξύ των κρατών μελών και με τρίτες χώρες εξακολουθεί να συνιστά πρόκληση και θα πρέπει να

βελτιωθεί με στόχο την καλύτερη υποστήριξη της εφαρμογής του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους.

Επιπλέον, το φθινόπωρο του 2019 διενεργήθηκε δημόσια διαβούλευση σχετικά με το τελευταίο προσχέδιο του ενωσιακού σχεδίου εφαρμογής. Στις απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν από τους συμμετέχοντες επισημάνθηκαν οι ανησυχίες τόσο του ευρέος κοινού όσο και των εμπειρογνωμόνων. Οι συμμετέχοντες υπογράμμισαν ιδίως την έλλειψη προβολής των δραστηριοτήτων που βρίσκονται σε εξέλιξη σχετικά με τους έμμονους οργανικούς ρύπους σε επίπεδο κρατών μελών και Ένωσης (συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο θα μπορούσαν να συμβάλουν σε αυτές) και την έλλειψη επικοινωνίας προσαρμοσμένης στις σωστές ομάδες ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με τα βασικά προβλήματα και ζητήματα που αφορούν τους έμμονους οργανικούς ρύπους. Ειδικότερα, οι συμμετέχοντες από το ευρύ κοινό επισήμαναν τις μεγαλύτερες ανησυχίες τους όσον αφορά την πληροφόρηση σχετικά με τα καταργηθέντα παρασιτοκτόνα και τη μόλυνση των τροφίμων.

Η επικοινωνία με το κοινό και τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη βρίσκεται στο επίκεντρο μίας εκ των 31 δράσεων για τη βελτίωση της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της Ένωσης.

Η Ένωση και τα κράτη μέλη παρέχουν σημαντική τεχνική και χρηματοδοτική συνδρομή για την υποστήριξη της εφαρμογής της σύμβασης της Στοκχόλμης από αναπτυσσόμενες χώρες με τη βοήθεια διαφόρων μέσων.

6. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην Ένωση, τα νομικά μέτρα σχετικά με την παραγωγή, τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση έμμονων οργανικών ρύπων, καθώς και τα μέτρα που αφορούν τη διαχείριση των αποβλήτων που αποτελούνται από ή περιέχουν έμμονους οργανικούς ρύπους, είναι επαρκώς εκτενή για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση και από το πρωτόκολλο για τους έμμονους οργανικούς ρύπους.

Έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος προς την κατεύθυνση της εξάλειψης των έμμονων οργανικών ρύπων. Η παραγωγή και η χρήση όλων των ουσιών που συνιστούν έμμονους οργανικούς ρύπους απαγορεύεται, με κάποιες περιορισμένες εξαιρέσεις. Η κύρια πρόκληση για την Ένωση συνίσταται στην εξάλειψη των έμμονων οργανικών ρύπων από τον κύκλο αποβλήτων και τα εναπομένοντα αποθέματα, δεδομένου ότι εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική πηγή εκπομπών. Οι μεγαλύτερες προκλήσεις αφορούν επί του παρόντος τους βρωμιωμένους έμμονους οργανικούς ρύπους που χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν ως επιβραδυντικά φλόγας (PBDE και HBCDD), τις υπερφθοριωμένες χημικές ουσίες (PFOA, τα άλατά του και οι συγγενείς με αυτό ενώσεις), τη διαχείριση των καταργηθέντων παρασιτοκτόνων και την τελική κατάργηση των PCB από τον διηλεκτρικό εξοπλισμό για την επίτευξη του στόχου του 2025 που καθορίζεται στον κανονισμό για τους έμμονους οργανικούς ρύπους.

Δεδομένων των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση της Στοκχόλμης και λαμβανομένης υπόψη της κατάστασης στην Ένωση, στο σχέδιο εφαρμογής περιγράφονται 31 δράσεις που κρίνονται αναγκαίες για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών: 5 δράσεις είναι νέες και αφορούν ειδικότερα τις χημικές ουσίες που προστέθηκαν πρόσφατα· 8 δράσεις είναι συνεχιζόμενες δράσεις (σε εξέλιξη), ενώ 16 δράσεις περιλαμβάνονταν ήδη στο προηγούμενο σχέδιο εφαρμογής και παραμένουν σε εξέλιξη, καθώς δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί ή παραμένουν επίκαιρες.

Η έκλυση έμμονων οργανικών ρύπων λόγω ακούσιας παραγωγής εξακολουθεί να αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η Ένωση. Ως εκ τούτου,

πολλές δράσεις επικεντρώνονται αποκλειστικά στην ανάπτυξη αντίστοιχων μέτρων με σκοπό την επίτευξη περαιτέρω μείωσης των εκπομπών ουσιών που συνιστούν έμμονους οργανικούς ρύπους. Η πρόληψη του σχηματισμού ακούσιων έμμονων οργανικών ρύπων μέσω της ανάπτυξης διαδικασιών και τεχνολογιών που αποτρέπουν τον σχηματισμό τους θα πρέπει να εστιαστεί κυρίως στον τομέα της βιομηχανικής παραγωγής, αλλά θα πρέπει να καλύπτει επίσης τις οικιακές πηγές εκπομπών, όπως οι διάσπαρτες πηγές καύσης. Στον τομέα αυτόν, εξακολουθεί να υφίσταται ανάγκη για περαιτέρω έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη.

Όλα τα κράτη μέλη κατάρτισαν καταλόγους των συσκευών που περιέχουν πολυχλωριωμένα διφαινύλια (PCB), καθώς και σχέδια δράσης για τη συλλογή και διάθεση των συσκευών αυτών. Οι πληροφορίες σχετικά με τον υφιστάμενο αριθμό συσκευών που περιέχουν PCB καταδεικνύουν ότι έχει επιτευχθεί ικανοποιητική πρόοδος σε πολλά κράτη μέλη. Ωστόσο, σε ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν και απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την εκπλήρωση του στόχου της σύμβασης της Στοκχόλμης όσον αφορά τη σταδιακή κατάργηση της χρήσης PCB έως το 2025.

Η χρήση βρωμιωμένων έμμονων οργανικών ρύπων ως επιβραδυντικών φλόγας, ιδίως PBDE και HBCDD, ήταν ευρέως διαδεδομένη στην Ένωση, αλλά η χρήση PBDE και HBCDD απαγορεύεται πλέον βάσει του κανονισμού για τους έμμονους οργανικούς ρύπους και η σταδιακή κατάργησή τους ολοκληρώθηκε πριν από μερικά χρόνια. Ωστόσο, η διάρκεια ζωής των κατεργασμένων αντικειμένων αποτελεί πρόκληση για τη διαχείριση των αποβλήτων υλικών που περιέχουν αυτές τις ουσίες. Έχει επιτευχθεί ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την ανάπτυξη τεχνικών για τον εντοπισμό και τον διαχωρισμό των εν λόγω αποβλήτων υλικών εντός των ροών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της παροχής καθοδήγησης από τη γραμματεία. Εντούτοις, για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που θέτουν οι βρωμιωμένοι έμμονοι οργανικοί ρύποι στη ροή αποβλήτων απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες. Επιπλέον, ενώ η διαχείριση των κατεργασμένων πλαστικών υλικών πραγματοποιείται στο πλαίσιο καθορισμένης ροής αποβλήτων βάσει της οδηγίας 2012/19/ΕΕ σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)[12], τα κατεργασμένα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα εισέρχονται στις ροές αστικών αποβλήτων, όπου ενδεχομένως η ευαισθητοποίηση σχετικά με το ζήτημα είναι μικρότερη.

Διαπιστώνεται περιορισμένου βαθμού συνεχιζόμενη παραγωγή υπερφθοροοκτανοσουλφονικού οξέος, των αλάτων του και υπερφθοροοκτανοσουλφονυλοφθοριδίου (PFOS) στην Ένωση. Η χρήση PFOS στη βιομηχανία επιμετάλλωσης αποτελεί τη μόνη εναπομένουσα πηγή εκλύσεων PFOS στο πλαίσιο εκούσιας χρήσης της ουσίας. Για τη χρήση αυτή έχουν ήδη διερευνηθεί εναλλακτικές επιλογές και υποκατάστατα, που πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή προκειμένου να ολοκληρωθεί σταδιακά η πλήρης κατάργηση της χρήσης PFOS.

Η χρήση PFOA είναι διαδεδομένη σε ολόκληρη την Ένωση σε ευρύ φάσμα διαφορετικών εφαρμογών, γεγονός που ενέχει πιθανώς σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά τα απόβλητα και αποτελεί δυνητική πηγή εκπομπών. Επιπλέον, στο ενωσιακό σχέδιο εφαρμογής επισημαίνεται ότι, ενώ το PFOS και το PFOA περιλαμβάνονται στη σύμβαση της Στοκχόλμης και τον κανονισμό για τους έμμονους οργανικούς ρύπους, βρίσκονται σε εξέλιξη περαιτέρω εργασίες σχετικά με άλλες ενώσεις PFAS σε διεθνές επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της πρότασης της Νορβηγίας για τη συμπερίληψη του υπερφθοροεξανοσουλφονικού οξέος (PFHxS) στη σύμβαση της Στοκχόλμης, καθώς και σε ενωσιακό επίπεδο. Ως εκ τούτου, οι δράσεις για την αντιμετώπιση των PFAS στην Ένωση

[12] Οδηγία 2012/19/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) (ΕΕ L 197 της 24.7.2012, σ. 38).

και σε παγκόσμια κλίμακα περιλαμβάνονται στη στρατηγική της Ένωσης για τη βιωσιμότητα των χημικών προϊόντων[13].

Τέλος, οι απαντήσεις στη δημόσια διαβούλευση σχετικά με το προσχέδιο του ενωσιακού σχεδίου εφαρμογής υπογράμμισαν τις προκλήσεις όσον αφορά την επικοινωνία και τη συμμετοχή. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη έχουν δρομολογήσει σχετική δράση, η οποία βρίσκεται επί του παρόντος σε εξέλιξη, με στόχο την αξιολόγηση της ανάγκης και της προστιθέμενης αξίας της ανάληψης συντονισμένης δράσης —συντονισμένων ενημερωτικών εκστρατειών σε ενωσιακό επίπεδο— στον τομέα των έμμονων οργανικών ρύπων, λαμβανομένης υπόψη της υποχρέωσης των κρατών μελών για τη διάδοση περιβαλλοντικών πληροφοριών σχετικά με τους έμμονους οργανικούς ρύπους σύμφωνα με την οδηγία 2003/4/ΕΚ[14]. Η διάδοση πληροφοριών σχετικά με τους έμμονους οργανικούς ρύπους έχει ήδη ενισχυθεί μέσω της ανάπτυξης του δικτυακού τόπου του ECHA για τους έμμονους οργανικούς ρύπους και της δημιουργίας της πλατφόρμας πληροφοριών για την παρακολούθηση των χημικών ουσιών (IPCheM). Ωστόσο, υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω επανεξέταση του είδους των δραστηριοτήτων διάδοσης που απαιτούνται, ώστε να διευκολυνθεί η εύρεση πληροφοριών από τα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως όσον αφορά τις δραστηριότητες που βρίσκονται σε εξέλιξη σχετικά με τους έμμονους οργανικούς ρύπους.

[13] COM(2020) 667 final.

[14] Οδηγία 2003/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 41 της 14.2.2003, σ. 26).